

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 1P/44/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5620200747
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Podhorcová
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2020:5620200747.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš sudkyňou JUDr. Katarínou Podhorcovou v právnej veci starostlivosti o maloletú D. B., nar. X. X. XXXX, t. č. v Centre pre deti a rodiny Martin, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, dieťa matky C. B., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom E. XXX, a otca Š. B., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom E. XXX, t. č. bytom T. XXX, O., v konaní o návrhu Centra pre deti a rodiny Martin, so sídlom Hviezdoslavova 62, Martin, IČO: 17 335 604, na ustanovenie poručníka maloletej a v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, takto

rozhodol:

I. Súd p o z b a v u j e matku C. B., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom E. XXX, a otca Š. B., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom E. XXX, t. č. bytom T. XXX, O., rodičovských práv k maloletej D. B., nar. X. X. XXXX.

II. Súd u s t a n o v u j e maloletej D. B., nar. X. X. XXXX, za poručníka Mesto Martin, so sídlom Námestie S. H. Vajanského 1, Martin, IČO: 00 316 792.

III. Poručník je p o v i n ň ý dohliadať na rozsah a spôsob starostlivosti, ktorá sa poskytuje maloletému dieťaťu, zastupovať a spravovať jeho majetok; ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom a rozhodovanie poručníka, týkajúce sa podstatných vecí, potrebné schválenie súdu.

IV. Poručník je p o v i n ň ý dvakrát ročne podať správu o spôsobe výkonu funkcie poručníka, o nakladaní s majetkom maloletej a o maloletej, vždy k 30. 6. a k 31. 12. príslušného kalendárneho roka.

V. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 12. 3. 2020 bol Okresnému súdu Liptovský Mikuláš doručený návrh Centra pre deti a rodiny (ďalej len „Centrum“), Hviezdoslavova 62, Martin, na ustanovenie poručníka maloletej D. B., nar. X. X. XXXX. Centrum svoj návrh odôvodnilo tým, že nad maloletou bola nariadená ústavná starostlivosť rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 3P/56/2008-25 zo dňa 19. 5. 2008. Maloletá D. je dieťa s ťažkým vývojovým zrakovým postihom, dôsledkom čoho je psychomotorický vývoj oneskorený, disharmonický, s výrazným deficitom v oblasti expresívnej zložky reči, s emocionálnou a podnetovou depriváciou. Je možné konštatovať zlepšenie v oblasti motoriky, sociálneho fungovania - komunikácie, aj reči. Potrebné je podporovať maximálny rozvoj osobnosti dieťaťa so zameraním na samostatnosť a spontánnosť. Významné sa javí byť aj podnecovanie rozvoja vnímania sluchom a hmatom. Potrebné je stimulovať tie činnosti, ktorým sa dieťa zjavne vyhýba - kresba postavy, písmeňiek, s využitím pedagogického majstrovstva. Nátlak by mohol prehĺbiť odpor dieťaťa. Spojená škola internátna Levoča, ktorá maloletú navštevuje, uvádza, že maloletá navštevuje spevácky krúžok. Ak sa jej darí, je poslušná, vie však vzdorovať, je zodpovedná, na vyučovacie hodiny sa pripravuje, plní si zadané úlohy. Smeje sa bez

príčiny, alebo plače. Veľmi túži po rodine, preto chodí veľmi rada k pani G., je jej blízka osoba. Otec sa o maloletú vôbec nezaujíma, Centrum nekontaktuje písomne, ani telefonicky. Ozve sa iba vo veci výživného, ktoré sa snaží platiť v pravidelných splátkach. Býva dlhšiu dobu v obci T.Ň. XXX, okres O.. Matka sa o dieťa vôbec nezaujíma, vyživovaciu povinnosť si neplní. V prípade potreby, keď je požiadaná, aby bola nápomocná pri vybavovaní rôznych dokladov, túto pomoc odmieta. Je veľkým problémom v prípade potreby lekárskeho vyšetrenia, podpisu súhlasu do školy, na rôzne krúžky, výlety, získať podpis rodičov. Uvedená situácia zariadeniu veľmi komplikuje starostlivosť o maloletú. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Martine, oddelenie posudkovej činnosti, vydal lekársky posudok, podľa ktorého je maloletá D. B. dieťa, ktorého zdravotný stav si vyžaduje osobitnú špecializovanú starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine detského domova. Na základe uvedeného Centrum navrhlo ustanoviť maloletej poručníka - Centrum pre deti a rodiny, Hviezdoslavova 62, Martin.

2. Súd nariadil pojednávanie v predmetnej veci na deň 30. 4. 2020. Navrhovateľ bol na pojednávaní zastúpený poverenou pracovníčkou C.. C. D.. Otec sa na pojednávanie nedostavil, písomne sa ospravedlnil zo zdravotných dôvodov. Navrhovateľ zotrval na podanom návrhu na ustanovenie poručníka pre maloleté dieťa. Zástupkyňa Centra sa vyjadrila, že v zariadení pracuje od roku 2010, a od toho času si nie je vedomá, že by matka javila nejakú iniciatívu, že by sa informovala o dcéru, a už vôbec ju nebola navštíviť. Výživné vôbec neplatí. Otec bol za celú tú dobu v zariadení asi dvakrát. Javí záujem o to, aby zdokladoval platby výživného, v čase návštevy zariadenia však za dcérou na návštevu nejde. Matka, ani otec, telefonicky zariadenie nekontaktujú, ani dcéru. D. navštevuje základnú školu pre nevidiacich v B.. Ide o internátnu základnú školu, kde sa zdržiava mesiac, potom prichádza na víkend do ich zariadenia. V zariadení má veľmi blízku osobu, vychovávateľku pani G.Ú., s ktorou si vytvorila veľmi blízky vzťah, považuje ju za veľmi blízku osobu, a keď je to možné, víkendy trávia spolu, taktiež časť prázdnin. Centrum sa informovalo v škole, či rodičia javia záujem o dcéru, avšak škola žiadny záujem zo strany rodičov neregistruje. Komunikácia s rodičmi je problematická, otec v rozhovore týkajúcom sa dcéry znervózne, vzniká dojem, akoby túto tému chcel uzavrieť, vyjadril sa, že chce mať pokoj. Komunikácia s matkou vôbec nefunguje, telefón nedvíha. Oni (Centrum) nenašli žiadnu osobu, ktorá by venovala pozornosť a záujem maloletej D.. Nikto z blízkych nejaví o ňu záujem. Hoci si maloletá vytvorila vzťah s pani vychovávateľkou, nie je to v zmysle toho, žeby mohla byť táto osoba ustanovená za poručníčku. V priebehu konania podali prokurátor a Centrum pre deti a rodiny Martin podnet na začatie konania o obmedzenie, resp. pozbavenie rodičovských práv a povinností k maloletej. Vzhľadom ku skutočnostiam, ktoré vyšli najavo na pojednávaní, súd odročil pojednávanie a následne začal konanie vo veci výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej. Ustanovil maloletej na zastupovanie v konaní o výkone rodičovských práv a povinností kolízneho opatrovníka, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš. Súčasne do konania pribral ako účastníka konania Mesto Martin, vzhľadom k tomu, že rodičia v danom konaní nemôžu maloleté dieťa zastupovať, a z hľadiska vylúčenia kolízie záujmov navrhovateľa so záujmami maloletej, súd vzhľadom ku predpokladu ustanovenia poručníka, pribral do konania ďalšieho účastníka konania, Mesto Martin.

3. Na odročenom pojednávaní dňa 26. 5. 2020, ktoré bolo vykonané v neprítomnosti otca maloletej, ktorý súdu doručil svoje písomné ospravedlnenie, vyslovila matka súhlas s ustanovením poručníka maloletej dcéry. Po zákonom poučení uviedla, že dcéru nechodí navštevovať, fakticky sa jej pri pôrode zriekla. Nekontaktovala ju od narodenia. Na pojednávaní o dcéru prejavila zdanlivý záujem, avšak na druhej strane uviedla, že výživné na dcéru neplatí, o dcéru sa v škole neinformovala, netelefonovala tam. Priznala, že doklady, ktoré žiadali od nej podpísať pracovníci Centra, nepodpísala. K relevantným dôvodom sa nevyjadrila, uviedla len, že bola nahnevaná na otca maloletej, lebo sa o nej vyjadroval nevhodným spôsobom. Zástupkyňa Mesta Martin uviedla, že na mestskom úrade funguje odbor sociálnej starostlivosti, ktorého je pracovníčkou, a v rámci neho vykonávajú i agendu týkajúcu sa poručníctva a podobnej agendy.

4. Okrem výsluchu matky maloletej bolo vykonané dokazovanie oboznámením s obsahom spisu, najmä s údajmi uvedenými v registri obyvateľov, so správou kolízneho opatrovníka zo zisťovania pomerov maloletej, s obsahom pripojených spisov Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 9P/60/2019, 3P/56/2008. Z výsledku lustrácie v evidencii obyvateľov SR mal súd preukázané, že matka maloletej má vedené trvalé bydlisko v obci E. Č.. XXX, otec má trvalé bydlisko v obci E. Č.. XXX, prechodne je prihlásený v obci T. XXX.

5. Zo spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 9P/60/2019 mal súd preukázané, že otec podal na súd dňa 2. 5. 2019 návrh, ktorým žiadal rozhodnúť o jeho vzdaní sa rodičovských práv k maloletej v prospech štátu. Návrh odôvodnil tým, že maloletá je v detskom domove zo zdravotných dôvodov. Od narodenia je ťažko postihnutá a je umiestnená v zariadení pre nevidiacich v Levoči. On jej nemá čo poskytnúť, nič nemá. Nemá domov, kde by sa o ňu postaral a kde by mohla žiť plnohodnotný život. On je čiastočný invalidný dôchodca a jeho finančná situácia je zlá. Príjem dosahuje 70,- eur mesačne. Má zdravotné problémy, lieči sa u psychiatra, čakajú ho operačné zákroky. Žije u svojich rodičov, ktorí sú obidvaja chorí. Užíva lieky na psychickú poruchu, vysoký krvný tlak a cukrovku. Pred otvorením pojednávania otec zobral svoj návrh v celom rozsahu späť. Súd zastavil konanie, pretože neboli zistené okolnosti, pre ktoré by bolo potrebné začať konanie o pozastavenie, obmedzenie alebo pozbavenie rodičovských práv.

6. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 3P/56/2008-25 súd nariadil nad maloletou D. B. ústavnú starostlivosť. Umiestnená bola do Detského domova, Hviezdoslavova 62, Martin (teraz Centrum pre deti a rodiny Martin). Obidvoch rodičov súd zaviazal prispievať na výživu maloletej minimálnym výživným mesačne. Z podstatnej časti odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplýva, že rodičia nie sú schopní zabezpečiť riadnu osobnú starostlivosť o maloletú. Matka ju nechala po pôrode v nemocnici a vyhlásila, že sa jej vzdáva v prospech osvojenia. V uvedenom čase otec maloletú navštevoval jedenkrát do mesiaca, avšak vzhľadom na jeho zdravotný stav, nevyhovujúce bytové podmienky, keď žil v spoločnej domácnosti s ďalšími piatimi osobami, nemá vytvorené podmienky na to, aby sa o dcéru mohol starať. Súhlasil s jej umiestnením v Detskom domove Martin. Vo vzťahu ku maloletej neboli nájdené žiadne vhodné osoby na zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti, ani do pestúnskej starostlivosti. Na základe uvedenej skutočnosti súd rozhodol o nariadení ústavnej starostlivosti nad maloletou a zveril ju do starostlivosti Detského domova Martin, kde sa maloletá nachádzala na základe predbežného opatrenia súdu od 7. 3. 2008.

7. Z aktuálnej správy kolízneho opatrovníka mal súd preukázané, že posledné šetrenie v domácnosti matky bolo uskutočnené 28. 11. 2019. Matka žije v obci E. v jednoizbovom dome pri svojom bratovi a jeho rodine. Je nezamestnaná, poberá dávku v hmotnej núdzi vo výške 66,30 eur. Je slobodná, má dve dospelé deti. Podľa správ Centra pre deti a rodiny Martin, o maloletú neprejavuje žiadny záujem a vyživovaciu povinnosť si neplní. Otec je naďalej prihlásený na prechodnom pobyte v obci T. XXX, kde žije so svojimi rodičmi, družkou X. Q. a ich spoločným synom G. B., nar. X. X. XXXX. Vlastníkmi domu sú jeho rodičia. Otec maloletej je nezamestnaný, má pretrvávajúce zdravotné problémy, i psychiatrického charakteru. Je čiastočný invalidný dôchodca s uvádzaným príjmom 70,- eur mesačne. Jeho družka poberá dávky v hmotnej núdzi vo výške 184,- eur, aktivačný príspevok 67,90 eur a prídavky na dieťa. Otec prestal prejavovať záujem o dcéru a vyživovaciu povinnosť si neplní.

8. Zo správy Centra pre deti a rodiny Martin vyplýva, že maloletá v súčasnosti navštevuje 5. ročník Spojenej školy internátnej v Levoči, navštevuje spevácky krúžok, hru na klavír. Je veľmi prítulná, vyhľadáva sytenie emocionálnej potreby. Osobnostne sa prejavuje snaha o dominanciu a sebaapresadenie. Je milá, teší sa spoločným činnostiam s dospelými, vyžiada si prítulenie, vie požiadať o pomoc. V rovesníckej skupine prevažuje spoločná hra s deťmi, zahrá sa aj samostatne. Je to dieťa s pretrvávajúcim ťažkým vývojovým zrakovým postihom. Je možné konštatovať zlepšenie v oblasti motoriky, sociálneho fungovania - komunikácie, aj reči. Stále pretrváva potreba podpory maximálneho rozvoja osobnosti so zameraním na samostatnosť a spontánnosť. Stále sa javí byť významným podnecovaním rozvoja vnímania sluchom a hmatom. Potrebné je stimulovať tie činnosti, ktorým sa cielene vyhýba, s využitím pedagogického majstrovstva. Zdravotný stav maloletej si vyžaduje osobitnú starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine Centra pre deti s duševnou poruchou, s mentálnym, telesným a zmyslovým postihnutím a kombináciou postihnutí.

9. Po vykonaní dokazovania zástupkyňa kolízneho opatrovníka na pojednávaní navrhla v záverečnom vyjadrení ustanoviť za poručníka maloletej Mesto Martin, pretože je to v záujme maloleteho dieťaťa, keďže rodičia si dlhodobo neplnia svoje rodičovské povinnosti. Dieťa nechali od jeho narodenia v zariadení, nejavili o neho záujem, matka si neplní vyživovaciu povinnosť. Ustanovenie poručníka, aj vzhľadom ku zdravotnému stavu maloletej, je nevyhnutné. Zástupkyňa Mesta Martin v záverečnom návrhu vyjadrila súhlas s ustanovením Mesta Martin za poručníka maloletej. Matka v záverečnom návrhu s prednesenými návrhmi vyjadrila súhlas. Prokurátor v záverečnom návrhu uviedol, že s poukazom na vykonané dokazovanie sa pripája ku návrhu navrhovateľa s tým, že vo vzťahu k zásahu do rodičovských

práv a povinností, poukazujúc na § 56 ods. 1 Zákona o rodine, v spojení so znením § 38 ods. 1, ods. 4 Zákona o rodine a § 39 ods. 2 Zákona o rodine navrhuje, aby obidvaja rodičia boli pozbavení rodičovských práv a povinností z dôvodu dlhodobého zanedbávania starostlivosti o maloleté dieťa. Na ustanovenie poručníka maloletému dieťaťu sa vyžaduje, aby bol rodič pozbavený rodičovských práv, obmedzenie nie je postačujúce.

10. Podľa § 38 ods. 4 Zákona o rodine, ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti najmä týraním, zneužívaním, zanedbávaním maloletého dieťaťa alebo iným zlým zaobchádzaním s maloletým dieťaťom, alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd pozbaví rodiča výkonu rodičovských práv.

11. Podľa § 39 ods. 2 Zákona o rodine, ak rodičovské práva a povinnosti nemôže vykonávať ani jeden z rodičov alebo ak súd rozhodol podľa § 38 ods. 1 alebo 4 vo vzťahu k jedinému žijúcemu rodičovi, ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletému dieťaťu poručníka.

12. Podľa § 56 ods. 1 Zákona o rodine, ak obaja rodičia maloletého dieťaťa zomreli, boli pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, bol pozastavený výkon ich rodičovských práv a povinností alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, súd ustanoví maloletému dieťaťu poručníka, ktorý bude zabezpečovať jeho výchovu, zastupovať ho a spravovať jeho majetok.

13. Podľa § 56 ods. 2 Zákona o rodine, poručník nie je povinný osobne sa starať o maloleté dieťa. Ak sa poručník o maloleté dieťa osobne stará, má nárok na príspevky podľa osobitného predpisu.

14. Podľa § 57 ods. 3 Zákona o rodine, ak nebolo možné ustanoviť za poručníka žiadnu fyzickú osobu, súd ustanoví za poručníka obec a v prípadoch maloletých detí bez sprievodu orgán sociálnoprávnej ochrany podľa osobitného predpisu.

15. Podľa § 58 ods. 3 Zákona o rodine v znení neskorších predpisov poručník je povinný vykonávať svoju funkciu riadne a v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Za jej riadny výkon zodpovedá súdu. Rozhodnutie poručníka týkajúce sa každej podstatnej veci maloletého dieťaťa vyžaduje schválenie súdu.

16. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal súd preukázaný nasledovný skutkový a právny stav. Maloletá D. B. sa fakticky od svojho narodenia nachádza v starostlivosti inštitúcií, ktoré zabezpečujú jej všestrannú starostlivosť, uspokojovanie jej potrieb, zdravotnú starostlivosť, vzdelávanie, napĺňanie záujmových aktivít. Maloletá bola bezprostredne po narodení umiestnená v Detskom domove Martin, ktoré je v súčasnosti pretransformované na Centrum pre deti a rodiny Martin. Z dlhodobého hľadiska maloletá vyžaduje špeciálnu, osobitnú starostlivosť, a táto je v plnej miere poskytovaná Centrom pre deti a rodiny Martin a Špeciálnou základnou školou v Levoči. Rodičia fakticky od narodenia nejavia žiaden záujem o svoje dieťa. Otec si nepravidelne plní svoju vyživovaciu povinnosť, inak však o dcéru nejavi žiaden záujem. Matka sa vyjadřila na pojednávaní, že dieťaťu sa fakticky zriekla. Nejavi oň žiaden záujem. Vyživovaciu povinnosť si vôbec neplní. Obidvaja rodičia odmietajú spoluprácu s Centrom pre deti a rodiny Martin pri zabezpečovaní záležitostí týkajúcich sa zdravotnej starostlivosti, vzdelávania a iných zásadných otázok súvisiacich s potrebami maloletej. Na základe uvedených skutočností súd považuje za jednoznačne a bez pochybností preukázané, že v konaní sú splnené podmienky pre pozbavenie rodičov výkonu rodičovských práv k maloletej. V intenciách ust. § 56 ods. 1 Zákona o rodine súd súčasne ustanovil maloletej poručníka Mesto Martin, pričom poručník je povinný dohliadať na rozsah a spôsob starostlivosti, ktorá sa poskytuje maloletému dieťaťu, zastupovať ju a spravovať jej majetok. Ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom a rozhodovanie poručníka, týkajúce sa podstatných vecí, potrebné schválenie súdu. Súčasne súd uložil poručníkovi povinnosť dvakrát ročne podať správu o spôsobe výkonu funkcie poručníka, o nakladaní s majetkom maloletej a o samotnej maloletej, vždy k 30. 6. a k 31. 12. príslušného kalendárneho roka.

17. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 52 Civilného mimosporového poriadku, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš v štyroch vyhotoveniach. Odvolanie môže podať účastník, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Popri všeobecných náležitostiach je potrebné v odvolaní uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.